

LIBRIS

We know
books

Feodor Dostoievski

Jucătorul

Editura Bookshop Publishing House

București, 2026

Autor: Feodor Dostoievski

Titlu: Jucătorul

Editura: Bookshop Publishing House

Traducător: Stejărel Decu-Jerep

Editie completă

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

DOSTOEVSKIJ, FEDOR MIHAILOVIČ

Jucătorul / Feodor Dostoievski. - București :

BookShop Publishing House, 2026

ISBN 978-630-95424-6-5

821.161.1

ISBN: 978-630-95424-6-5

Pentru comenzi online: www.books-shop.ro

© 2026 [Bookshop Publishing House]

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

Editurii Bookshop Publishing House.

Capitolul I

În sfârșit, m-am întors după o despărțire de două săptămâni. Sunt de-acum trei zile de când ai noștri au ajuns la Ruletenburg. Credeam că mă așteaptă ca pe Dumnezeu, dar m-am înșelat. Generalul m-a privit extrem de independent, a vorbit cu mine de sus și m-a expediat la soră-sa. Era clar că făcuseră rost de bani de pe undeva. Mi s-a părut chiar că generalul se jenează puțin să se uite la mine. Maria Filippovna avea o groază de treburi pe cap și de-abia a stat de vorbă cu mine; totuși, banii i-a luat, i-a numărat și a ascultat tot raportul meu. La masa de prânz îi așteptau pe Mezențov, pe franțuz și încă pe un englez: ca de obicei, atunci când au bani, pun îndată la cale o sindrofie; ca la Moscova. Văzându-mă, Polina Aleksandrovna m-a întrebat de ce am întârziat atât de mult și, fără să aștepte răspunsul meu, a plecat încotrova. Firește, a făcut-o dinadins. Și totuși, trebuie să avem o explicație. S-au adunat multe.

Mi s-a dat o cameră mică, la etajul al cincilea al hotelului. Aici se știe că fac parte *din suita generalului*. După toate semnele, se vede că au izbutit să se facă cunoscuți. Aici generalul este considerat un demnitar rus nemaipomenit de bogat. Încă înainte de masa de prânz, printre alte comisioane, a apucat să-mi dea o bancnotă de o mie de franci ca s-o schimb. Am schimbat-o la recepția hotelului. De-acum vom fi priviți ca niște milionari, cel puțin o săptămână întreagă. Am vrut să-i iau pe Mișa și pe Nadia ca să plec cu ei la plimbare, dar, de pe scară, am fost chemat la general;

găsisse cu cale să se informeze unde îi duc. Categorie, acest om nu mă poate privi de-a dreptul în ochi; tare ar vrea, dar eu îi răspund cu o privire atât de pătrunzătoare, adică ireverențioasă, încât el parcă s-ar simți penibil. Într-un discurs foarte afectat, brodând frază după frază și încurcându-se în cele din urmă, îmi dădu să înțeleg să mă plimb cu copiii undeva mai departe de cazinou, în parc. În sfârșit, se supără și adăugă cât se poate de sever: „Că altfel dumneata i-ai duce în cazinou, la ruletă. Scuză-mă, continuă el, dar știu că ești încă destul de ușuratic și te cred în stare să joci. În orice caz, deși nu-s mentorul dumitale, mai ales că nici nu doresc să-mi asum un asemenea rol, am cel puțin dreptul să-mi doresc ca dumneata, ca să zic așa, să nu mă compromiți...”

— Păi nici măcar nu am bani, îi răspunsei eu, calm. Ca să mă lefteresc, trebuie să-i am.

— Îi vei primi imediat, îmi răspunse generalul, roșind un pic, după care scotoci în sertarul de la birou, se uită în carnet și conchise că are să-mi dea cam o sută douăzeci de ruble.

— N-avem cum ne socoti, spune el, trebuie să calculăm în taleri. Dar ia o sută de taleri, ca să fie o sumă rotundă. Restul, desigur, n-o să se piardă.

Luai banii tăcut.

— Dumneata să nu te superi, te rog, de cuvintele mele, ești atât de supărăcios... Dacă ți-am făcut această observație, înseamnă, ca să zic așa, că te-am prevenit și, desigur, am un anumit drept s-o fac...

Înainte de prânz, întorcându-mă cu copiii acasă, am întâlnit o întreagă cavalcadă. Ai noștri mergeau să viziteze niște ruine. Două calești excelente, cai splendizi! *Mademoiselle* Blanche într-o caleașcă împreună cu Maria Filippovna și Polina; franțuzul, englezul și generalul nostru – călări. Trecătorii se opreau și se

uitau; s-a obținut efectul scontat; numai că generalul o s-o pățească. Am socotit că, cu cei patru mii de franci pe care i-am adus eu și adăugând banii de care făcuseră rost pesemne, au acum șapte sau opt mii de franci; sunt prea puțini pentru *m-lle* Blanche.

M-lle Blanche stă și ea în hotelul nostru, împreună cu maică-sa; tot undeva pe-aici locuiește și micul nostru franțuz. Servitorii îi spun „*m-r le comte*”, mama lui *m-lle* Blanche este numită „*m-me la comtesse*”; asta-i, poate că într-adevăr sunt *comte et comtesse*.

Eram sigur că *m-r le comte* nu mă va recunoaște când ne vom strânge cu toții la masă. Firește, generalul nici nu s-a gândit să ne facă cunoștință sau măcar să mă recomande; iar *m-r le comte* a fost în Rusia și își dă seama că nu-i cine știe ce de capul aceuia căruia i se spune *outchitel*¹. De fapt, mă cunoaște foarte bine. Dar trebuie să recunosc că am venit neinvitat la masă; cred că generalul a uitat să dea dispoziții, altfel m-ar fi trimis pesemne să mănânc la *table d'hôte*². Am apărut din proprie inițiativă, așa că generalul m-a privit cu nemulțumire. Preabuna Maria Filippovna mi-a arătat de îndată un loc; dar întâlnirea cu *mister* Astley m-a salvat și astfel, fără să vreau, m-am pomenit făcând parte din anturajul lor.

Pe acest straniu englez l-am întâlnit mai întâi în Prusia, într-un tren, unde am stat față în față, când încercam să-i ajung din urmă pe ai noștri; apoi m-am ciocnit cu el când treceam granița în Franța și, în sfârșit, în Elveția; în decursul acestor două săptămâni îl întâlnisem de două ori și acum, iată, am dat din nou peste el aici, de-acum la Ruletenburg. În viața mea n-am întâlnit un om mai timid; e timid până la prostie,

1 Învățător, preceptor (rus. în transcriere franceză).

2 Pensiune (fr.).

lucru pe care, desigur, îl știe și singur, pentru că nu-i prost deloc. De altminteri, e foarte simpatic și liniștit. L-am făcut să-și dea drumul la gură atunci când l-am întâlnit pentru prima oară în Prusia. Mi-a spus că în timpul verii fusese la Nordkaap și că ținea foarte mult să ajungă la târgul din Nijni-Novgorod. Nu știu cum a făcut cunoștință cu generalul; mi se pare că e îndrăgostit până peste cap de Polina. Când aceasta a intrat, el s-a îmbujorat, de ziceai că obrații îi sunt cuprinși de vâlvătăi. S-a bucurat foarte mult că m-am așezat lângă el la masă și, mi se pare, crede că-i sunt prieten la toartă.

La masă, tonul l-a dat franțuzul, făcând-o pe grozavul; le arăta tuturor desconsiderație și își dădea importanță. Dar la Moscova, după câte îmi aduc aminte, cam umbla cu lingușeli. Uneori generalul îndrăznește să-l contrazică, dar numai un pic, ca să nu-și piardă definitiv ifosele.

Eu, firește, eram într-o ciudată dispoziție sufletească și încă de pe la jumătatea mesei izbutisem să-mi pun întrebarea obișnuită, din totdeauna: „De ce umblu cu generalul acesta și de-atâta vreme nu mă las păgubaș de ei?” Din când în când, mă uitam la Polina Aleksandrovna; ea nu mă observa nicidecum. Am sfârșit prin a mă enerva și m-am hotărât să fiu impertinent.

Am început cu faptul că așa, din senin, cu voce tare și fără să fiu întrebat, m-am băgat în discuția altora. Cel mai mult țineam să mă cert cu franțuzul. M-am adresat generalului și deodată, foarte clar și răspicat, cred că și întrerupându-l, i-am strecurat observația că în vara aceea rușilor le e aproape imposibil să mănânce la *table d'hôte*. Generalul mi-a aruncat o privire uimită.

— Dacă ești un ins care te respecti, mi-am dat eu drumul la gură, neapărat atragi ocări asupra ta și

trebuie să suporti bobârnace nemaipomenite. La Paris și pe Rin, chiar și în Elveția, la mesele de pensiune din hoteluri se înghesuie atât de mulți polonezi și francezi care îi simpatizează, încât, dacă ești rus, nu poți sufla o vorbă.

Astea le-am rostit în franceză. Generalul se uita nedumerit la mine, neștiind dacă să se supere sau numai să se mire că am luat-o razna atât de tare.

— Înseamnă că cineva ți-a dat undeva o lecție, spuse franțuzul, vorbindu-mi de sus și cu dispreț.

— La Paris, m-am certat mai întâi cu un polonez, în răspunsei eu, apoi cu un ofițer francez, care îl susținea pe polonez. Iar apoi o parte din francezi au trecut de partea mea, când le-am povestit cum am vrut să scuip în cafeaua unui monsenior¹.

— Să scuipi? mă întrebă generalul cu o nedumerire plină de ifose și chiar uitându-se împrejur. Franțuzul mă privea neîncredător.

— Chiar așa, răspunsei eu. Întrucât două zile întregi am fost convinși că, pentru a vă rezolva problema, va trebui, poate, să trag o fugă până la Roma, m-am dus la cancelaria ambasadei sfântului părinte de la Paris ca să-mi vizez pașaportul. Acolo m-a primit un abate de vreo cincizeci de ani, uscat și cu o expresie glacială pe fizionomie, și, după ce m-a ascultat respectuos, dar extrem de rece, m-a rugat să aștept. Cu toate că mă grăbeam, m-am așezat, desigur, ca să aștept, am scos *Opinion nationale*² și am început să citesc niște ocări groaznice la adresa Rusiei. Între timp am auzit că prin camera de alături cineva s-a dus la monsenior;

1 Titlul purtat, în Franța, de episcopii catolici.

2 Denumirea unei gazete franceze de orientare liberală, care condamna politica de aspirare națională promovată în Polonia de guvernul țarist.

I-am văzut pe abatele meu făcând o plecăciune. I-am adresat aceeași rugămintă; cu și mai multă răceală, m-a rugat să aștept. Puțin mai târziu a mai intrat un necunoscut, cred că era austriac, care avea treabă; abatele l-a ascultat și l-a condus imediat la etaj. Atunci m-am enervat foarte tare; m-am ridicat, m-am dus la abate și i-am spus răspicat că, de vreme ce monseniorul primește, ar putea termina și cu mine. Brusc, abatele s-a tras îndărăt cu o uimire extraordinară. Pur și simplu nu înțelegea cum de îndrăznește un rus de tot nimicul să se compare cu oaspeții monseniorului. Cu tonul cel mai neobrăzat, parcă bucurându-se că mă poate jigni, m-a măsurat din cap până în picioare și a strigat: „Doar nu vă imaginați că monseniorul o să renunțe la cafeaua sa de dragul dumneavoastră?” Atunci am strigat și eu mai tare decât el: „Atunci să știți că aș scuipa în cafeaua monseniorului dumneavoastră! Dacă nu terminați chiar în clipa asta cu pașaportul meu, mă duc eu la el”.

„Cum? În timp ce-l are pe cardinal în cabinet?” a strigat abatele și, îndepărtându-se cu groază de mine, s-a repezit la ușă și și-a încrucișat mâinile, arătând că mai degrabă moare decât să mă lase să trec.

Atunci i-am răspuns că-s eretic și barbar, „*que je suis hérétique et barbare*”, și că mă doare în cot de toți arhiepiscopii, cardinalii și monseniorii, și de tot neamul lor. Pe scurt, i-am arătat că nu renunț. Abatele m-a privit cu o ură nemărginită, apoi mi-a smuls pașaportul și l-a dus la etaj. Peste un minut era vizat. Iată-l, nu doriți să vă uitați? Am scos pașaportul și le-am arătat viza romană.

— Totuși, asta-i o... dădu generalul să înceapă.

— Te-a salvat faptul că te-ai declarat barbar și eretic, zise franțuzul râzând. „*Cela n'était pas si bête*”¹.

— Atunci să-i lăsăm să se poarte așa cu rușii noștri? Stau aici, nu îndrăznesc să zică nici pâs și chiar ar fi gata să se dezică de faptul că sunt ruși. În tot cazul, la Paris, la hotelul meu, au început să fie mai atenți cu mine după ce le-am povestit tuturor lupta mea cu abatele. Un pan polonez grăsan, insul cel mai ostil mie la *table d'hôte*, a lăsat pliscul mic. Francezii au suportat chiar și povestirea mea despre un ins pe care l-am văzut acum doi ani, în care, în opt sute doisprezece, un soldat francez dintr-un regiment de vânători a tras numai ca să-și descarce arma. Pe atunci omul era un copil de zece ani și familia lui nu reușise să plece din Moscova.

— Asta nu se poate, zise franțuzul începând să fiarbă de furie, un soldat francez n-ar trage într-un copil!

— Și totuși așa s-a întâmplat, îi replicai eu. Mi-a povestit un căpitan în retragere, demn de toată stima, și eu i-am văzut cu ochii mei cicatricea lăsată de glonț pe obraz.

Franțuzul începu să vorbească mult și repede. Generalul se apucă să-l susțină, dar eu i-am recomandat să citească măcar, de pildă, *Însemnările generalului Perovski*², care, în opt sute doisprezece, a fost prizonier la francezi. În cele din urmă, Maria Filippovna a început să povestească ceva ca să întrerupă discuția. Generalul era foarte nemulțumit de mine, pentru că eu și franțuzul aproape că începusem să strigăm unul la altul. Dar se pare că lui *mister Astley* cearta

¹ N-a fost o prostie chiar atât de mare (fr.).

² *Perovski*, V.A., (1795-1857), general adjutant, participant la războiul din 1812. Dostoievski se referă la însemnările sale din timpul războiului.

mea cu francezul îi plăcuse foarte mult; ridicându-se de la masă, îmi propuse să beau cu el un pahar de vin. Seara, cum era de așteptat, am reușit să discut un sfert de ceas cu Polina Aleksandrovna. Convorbirea noastră a avut loc în timpul plimbării. Toți s-au dus în parc, la cazinou. Polina s-a așezat pe banca din dreptul havuzului, iar pe Nadenka a lăsat-o să se joace în apropiere cu copiii. I-am dat și eu drumul lui Mișa să se joace la fântâna arteziană și, în sfârșit, am rămas singuri.

La început, firește, am vorbit de afaceri. Polina s-a supărat pur și simplu când i-am dat numai șapte sute de guldeni. Era sigură că, amanetându-i briliantele la Paris, îi voi aduce cel puțin două mii de guldeni sau chiar mai mulți.

— Am neapărat nevoie de bani, spuse ea, și trebuie să fac rost. Altfel s-a zis cu mine.

Am început s-o descos ce s-a întâmplat în lipsa mea.

— Nu s-a întâmplat nimic, doar că s-au primit de la Petersburg două vești: mai întâi că bunica se simte foarte rău, iar peste două zile, cum că, se pare, a murit. Vestea e de la Timofei Petrovici, adăugă Polina, și el e un om precis în ceea ce face. Așteptăm ultima veste, definitivă.

— Deci, toți stau aici în așteptare? întrebai eu.

— Firește: toți și totul; de o jumătate de an numai asta le-a fost speranța.

— Și dumneata sperî? întrebai eu.

— Păi eu nu le sunt rudă, nu-s decât fiica vitregă a generalului. Dar știu precis că bătrâna își va aminti de mine în testament.

— Mi se pare că ai să te alegi cu bani foarte mulți, spusei eu afirmativ.

— Da, a ținut mult la mine; dar de ce *dumitale* ți se pare așa?

— Spune-mi, îi răspunsei cu o întrebare, marchizul nostru, pare-mi-se, e și el inițiat în toate secretele de familie?

— Dar dumneata de ce te interesezi de asta? mă întrebă Polina, privindu-mă cu asprime și răceală.

— Știu eu de ce. Dacă nu mă înșel, generalul a apucat să împrumute bani de la el.

— Presupunerea dumitale este foarte exactă.

— Dar i-ar fi dat bani dacă nu ar fi știut de bunicuța? Cred că ai observat la masă că, de vreo trei ori, vorbind de bunica, o numeau bunicuță: „*la baboulinka*”¹. Ce relații strânse și chiar prietenești!

— Da, ai dreptate. De îndată ce-o să afle că mă aleg și eu cu ceva prin testament, o să mă ceară de soție. Asta voiai să știi, nu-i așa?

— De-abia are de gând să te ceară de soție? Credeam că te-a cerut de mult!

— Știi foarte bine că nu! spuse Polina cu ciudă. Unde l-ai întâlnit pe englezul ăsta? adăugă ea după câteva clipe de tăcere.

— Eram sigur că o să întrebi chiar acum de el.

I-am povestit fostele mele întâlniri pe drum cu *mister Astley*. „E timid și se îndrăgostește ușor și, desigur, e îndrăgostit de dumneata, nu?”

— Da, e îndrăgostit de mine, îmi răspunse Polina.

— Și, firește, e de zece ori mai bogat decât francezul. Ce zici, francezul are într-adevăr ceva? Nu e loc de îndoială?

— Nu e loc. Are un *château*². Încă de ieri generalul mi-a vorbit de asta ca despre ceva sigur. Ei, îți ajunge?

— În locul dumitale, m-aș mărita neapărat cu englezul.

1 Bunicuța (rus. în transcriere franceză).

2 Castel (fr.).

— De ce? întrebă Polina.
— Francezul e mai frumos, dar mai mârșav. Iar englezul, pe lângă faptul că-i cinstit, mai e și de zece ori mai bogat, i-o trântii eu.

— Da, însă francezul e marchiz și mai deștept, îmi răspunse ea cât se poate de liniștită.

— Așa să fie? continuai pe același ton.

— Chiar așa.

Polinei nu-i plăceau deloc întrebările mele și vedeam că voia să mă enerveze cu tonul și cu absurditatea răspunsului; asta i-am spus-o pe loc.

— Da, într-adevăr mă distrează să văd cum turbezi. Fie și numai pentru că-ți permit să-mi pui asemenea întrebări și să-ți dai cu presupusul, trebuie să plătești.

— Mă consider într-adevăr în drept să-ți pun orice întrebări, îi răspunsei eu calm, și asta pentru că-s gata să plătesc oricum pentru ele și pentru că nu mai pun acum niciun preț pe viața mea.

Polina izbucni în râs:

— Ultima dată, la Schlangenberg, mi-ai spus că, la primul meu cuvânt, ești gata să te arunci cu capul în jos, iar acolo, mi se pare, sunt aproape o mie de picioare înălțime. Voi rosti cândva cuvântul ăsta numai ca să vă văd cum o să plătești și să fii sigur că n-am să mă pierd cu firea. Te urăsc tocmai fiindcă ți-am permis multe și te urăsc și mai mult pentru că am nevoie de dumneata. Dar, atâta timp cât am nevoie de dumneata, trebuie să te cruț.

Polina se ridică. Vorbea cu iritare. În ultimul timp, vorbind cu mine, întotdeauna termina discuțiile cu răutate și iritare, cu ură adevărată.

— Îmi dai voie să te întreb ce hram poartă *mademoiselle* Blanche? întrebai eu, nedorind să mă retrag fără explicații.

— Știi și singur ce hram poartă *mademoiselle* Blanche. De atunci nu s-a mai adăugat nimic. *Mademoiselle* Blanche va fi cu siguranță soția generalului – firește, dacă se va confirma știrea cu privire la decesul bunicii, pentru că și *mademoiselle* Blanche, și mama ei, și acest *cousin*-marchiz, care îi e văr de-al doilea, știu cu toții foarte bine că suntem ruinați.

— Dar generalul e îndrăgostit iremediabil?

— Acum nu despre asta-i vorba. Ascultă și ține minte: ia acești bani, șapte sute de florini, și du-te să joci, câștigă-mi la ruletă cât poți de mult; acum am neapărat nevoie de bani.

Spunând asta, Polina o strigă pe Nadenka și porni spre cazinou, unde se alătură întregului nostru anturaj. Eu am cotit la stânga pe prima alee întâlnită în cale, cugetând și mirându-mă. Parcă mă lovise ceva în cap după porunca de a merge la ruletă. Ciudat lucru: aveam la ce mă gândi, dar mă cufundasem cu totul în analiza sentimentelor mele pentru Polina. Ce-i drept, în cursul acestor două săptămâni de absență îmi fusese mai ușor decât acum, în ziua întoarcerii, deși pe drum îmi fusese un dor nebun, mă zbuciumasem ca un bezmetic și chiar o văzusem clipă de clipă în vis. Odată (asta s-a întâmplat în Elveția), ațipind în tren, cred că am început să vorbesc cu voce tare cu Polina, făcându-i să râdă pe toți pasagerii din compartiment. Și acum mi-am pus încă o dată întrebarea: oare o iubesc? Și încă o dată n-am fost în stare să răspund, adică, mai bine zis, încă o dată, a suta oară, mi-am dat răspunsul că o urăsc. Da, iarăși o detest. Au existat momente (și de fiecare dată tocmai la sfârșitul discuțiilor noastre) când mi-aș fi dat o jumătate din viață ca să o sugrum! Jur că, dacă ar fi posibil să înfig încet în ea un cuțit ascuțit, cred că aș pune cu plăcere mâna pe el. Și totuși, jur pe tot ce am mai sfânt că,